

PIRASA YETİŞTİRİCİLİĞİ

Pırasa çok yoğun bir kök yapısına sahiptir. Gövde köklerle aks arasında yer alır ve yapraklar onun üzerinde dizilmişlerdir. Yapraklar bu gövde üzerinde dışarıdan içeriye doğru meydana gelirler. En yaşlı yaprak en dıştaki yapraktır. Pırasalarda çiçekler aksın orta kısmından 2. Yılın ilkbaharında meydana gelen, 2 m kadar boy alabilen bir adet çiçek demeti sapının ucunda, soğandaki gibi yıldız şeklinde dizilmişlerdir. Tohumlar normal şartlarda 12-15 günde çimlenirler. Çimlenme 10-35 °C'de olur. Çimlenme gücünü 2-3 yıl muhafaza ederler

İklim isteği

Serin iklim sebzesidir. Aşırı sıcaklar ve kuraklığı sevmez bu durumda verim ve kalite düşer. Optimum gelişme sıcaklığı 15-20 °C'dir. Kışlık veya yazlık pırasa çeşidi oluşuna göre düşük sıcaklıkların tedrici şekilde oluşmasına bağlı olarak -18 °C'ye kadar dayanan kışlık çeşitler vardır. Pırasalar uzun gün bitkisidir.

Toprak isteği

Pırasalar toprak istekleri açısından seçici değildir. Tınlı-killi topraklarda en başarılı sonucu verirler. Organik besin maddelerine zengin topraklardaki yetiştiriciliği çok başarılı olur. Yetiştirmede en çok ihtiyaç duyulan ve verime en çok etkisi olan besin elementi azottur.

Bitki daha az fosfor ve potasyum ister. Azotlu gübreyi birkaç defada vermek başarıyı artırır.

Su tutma kapasitesi yüksek topraklarda yapılan yetiştiricilikte hem verim hem de kalite yükselir. En uygun toprak pH'si 6.0-6.5 değerleridir.

Toprak hazırlığı, ekim ve dikim

Pırasa tohum almak amacıyla üretildiğinde iki yıllık bir sebzedir. Birinci yılda bitki negatif olarak kalır. İkinci yılda çiçek tohumu oluşturur. Pırasa tohumları ile üretilir. İki farklı üretim şekli vardır.

Doğrudan tohum ekimi ile üretim : Pırasalar doğrudan tohum ekimi yoluyla üretilebilirse de üretimi çok büyük ölçüde önce tavalarda fidelerinin üretimi, daha sonra bu fidelerin esas yerlerine dikilmesi suretiyle yapılmaktadır. Ekimden 10-15 gün sonra bitkiler toprak üstünde görülürler. Çimlenme tamamlandıktan sonra sık olan yerlere sıra üzerinde 12-15 cm'de bir bitki kalacak şekilde seyreltme yapılır. 1 dekar alanın direkt tohum ekimi suretiyle ekilmesi için 200-300 gr tohum kullanılır.

Fide ile üretim : Fide ile üretim için önce ihtiyaç olan kadar fidenin zamanında dikime hazır olacak şekilde yetiştirilmesi gerekir. Dikim tarihi esas alınarak bundan 50-70 gün önce tavalara ekim yapılır.

Pırasa fidesi yetiştirilecek alan ekimden 1-2 ay önce yanmış çiftlik gübresi ile dekara 4-5 ton gübre delecik şekilde gübrenir. Bu gübre toprağın 15-20 cm'lik derinliğine sürümle birlikte karıştırılarak 120 cm eninde uzunluğu arazideki eğime bağlı olarak değişen büyüklükte tavalara hazırlanır. Ekim bu tavalara serpme olarak yapılır. Ekilecek tohum en ez ikiye ayrılarak aynı tavaya enine ve boyuna olmak üzere iki defada, üçe ayrılmış ise üç defada ekilir. Üstüne harç hazırlama imkanları varsa harçla yoksa ekimden sonra çimlenme başlangıcına kadar tavalara üzeri çalı ve çırpı ile gölgelenir. Ekimde 1 m² alana 10-12 gr kadar tohum atılır. 50.000 adet fide için 300 gr tohum 25 m² tava gereklidir. Dikim 30x12 cm

aralıklarla yapılacaksa dekara yaklaşık 28-30 bin adet fide gereklidir. Buna göre fide hazırlığı yapmak gerekir.

Fidelerin gelişme dönemlerinde düzenli olarak ot alma ve sık olan yerlerde erken dönemde hafif seyreltme yaparak fidelerin birbirine denk homojen bir şekilde gelişmeleri sağlanır.

Ekimden sonra yabancı ot kontrolü için yapılacak uygulamalar yetiştiricilik açısından önem taşır. Dikim yapılacak tarla tohumla yapılan yetiştirmede olduğu gibi gübrelendikten sonra 20-25 cm derinliğinde 30-40 cm aralıklarla karıklar açılır. Karıklar içine su verilerek dikim yapılır. Yapraklarının 1/3'ü ve uzun kökleri kesilerek (tırışlanmış) hazırlanmış ve 2-3 büyüklük grubuna ayrılmış olan fideler her grup ayrı parselde olacak şekilde karıkların boyun noktalarına dikilirler. Dikimin derin yapılmamasına özen gösterilir. Sıra üzeri mesafesi 10-14 cm arasında değişebilir.

Bakım işleri

Dikiminden sonra fideler köklenerek gelişmeye başlarlar. Bu dönemde bir defaya mahsus olmak üzere dikkatlice bir çapa yapılır. 1 dekar alanın dikimi için 4-5, çapalanması içinde 5-7 yevmiyecilik iş gücü gereklidir. Esasen pırasada en önemli maliyet unsuru da dikim, çapalama ve söküm işçilikleridir. Çapalamadan sonra ayırmış olduğumuz azotlu gübrenin yarısı ikiye bölünerek 2'şer hafta ara ile sıra aralarına (karıklara) bitkiye dokunmayacak şekilde verilir ve bitkiler hasat büyüklüğüne gelinceye kadar düzenli olarak sulanırlar.

Olgunluk, hasat ve depolama

Pırasa'da hasat gelişmenin hemen hemen her döneminde yapılabilir. Hasat zamanını pazar şartları ve yetiştiricinin kararı belirler. Normal verimin alınabilmesi için pırasaların 120-150 gr veya daha fazla ağırlık kazandığı döneme kadar hasadı yapılmalıdır. Ancak pazarda yüksek fiyat oluşmuşsa daha erken dönemlerde hasada başlanabilir. Hasat elle veya söküm pulluğu ile yapılabilir. Her iki şekilde de sökülen pırasalar hemen tarlada topraklarından temizlenerek kökleri 1 cm uzunluğu geçmeyecek şekilde temizliğe tabi tutulur. Ayrıca aks üzerindeki en son yaprak alınır. Yaprak ayalarının 1/3'ünde tırışlanır ve demetler haline getirilerek pazarlanır.

Verim

Pırasalarda verim bakım şartlarına, çeşide ve hasat zamanına bağlı olarak 3000 kg/da ile 5000 kg/da arasında değişir. Geç hasat edilen yazlık çeşitlerde bu değer daha da yukarı çıkar.